

تأثیر تحریمها بر صنایع نفت و گاز ایران

مؤلفان:

سید حسین ضیائی سیستانی

دانش آموخته کارشناسی ارشد حقوق تجارت بین الملل دانشگاه آزاد اسلامی واحد دامغان

دکتر علیرضا حسینی

عضو هیئت علمی دانشگاه آزاد اسلامی واحد دامغان

برگرفته از پایان نامه کارشناسی ارشد سید حسین ضیائی

سیستانی

سرشناسه	ضیائی سیستمی، سید حسین
عنوان قراردادی	تأثیر تحریم‌ها بر صنایع نفت و گاز ایران
عنوان و نام پدیدآور	تأثیر تحریم‌ها بر صنایع نفت و گاز ایران / مولف سید حسین ضیائی سیستمی
مشخصات نشر	تهران: کتاب آوا، ۱۳۹۵
مشخصات ظاهری	۱۶۸ ص.
شابک	۹۷۸-۶۰۰-۳۴۶-۲۷۶-۲
وضعیت فهرست‌نویسی	فیا
شناسه افزوده	حسینی، علیرضا
رده‌بندی کنگره	۱۳۹۵ ح ۸/م ۸۱۹ HQ
رده‌بندی دیوید	۳۰۵/۸۹
شماره کتاب‌شناسی ملی	۴۲۰۲۰۳۵

تأثیر تحریم‌ها بر صنایع نفت و گاز ایران

انتشارات کتاب آوا

مؤلفان	سید حسین ضیائی سیستمی - دکتر علیرضا حسینی
ناشر	کتاب آوا
چاپ و صحافی	طیف نگار
نوبت چاپ	اول ۱۳۹۵
شمارگان	۱۰۰۰ نسخه
قیمت	۹۵۰۰۰ ریال
شابک	۹۷۸-۶۰۰-۳۴۶-۲۷۶-۲

نشانی مرکز پخش: تهران، خیابان انقلاب، خ ۱۲ فروردین، بن‌بست حقیقت، پلاک ۴، طبقه دوم

نشر کتاب آوا شماره‌های تماس: ۶۶۹۷۴۱۳۰ - ۶۴۰۷۹۹۳ - ۶۶۹۷۴۶۴۵

فروشگاه اینترنتی: www.avabook.com

نشانی فروشگاه: اسلامشهر، خیابان صیاد شیرازی، روبروی دانشگاه آزاد، جنب دادگستری

شماره تماس: ۵۶۳۵۴۶۵۱

هرگونه تکثیر این اثر از طریق ارسال یا بارگذاری فایل الکترونیکی، یا چاپ و نشر کاغذی آن بدون مجوز ناشر، به هر شکل، اعم از فایل، سی‌دی، افست، ریسوگراف فتوکپی، ریراکس یا وسایل مشابه، به صورت متن کامل یا صفحاتی از آن، تحت هر نام اعم از کتاب، راهنما، جزوه، یا وسیله کمک آموزشی، در فضای واقعی یا مجازی، و همچنین توزیع، فروش، عرضه یا ارسال اثری که بدون مجوز ناشر تولید شده، موجب پیگرد قانونی است.

فهرست مطالب

چکیده.....	۱۳
مقدمه.....	۱۵
فصل اول: کلیات و انواع تحریم.....	۱۷
مبحث اول: ترمولوژی و تعریف تحریم.....	۱۷
الف) تعریف تحریم.....	۱۷
ب) ترمینولوژی و تعریف.....	۱۸
تاریخچه تحریمها و انواع تحریمها.....	۱۹
الف) تاریخچه تحریمها: ایران.....	۱۹
۱) تحریم های نفتی علیه ایران.....	۲۰
ب) انواع تحریمها.....	۲۱
۱) تحریمها بر اساس هدف استراتژیک.....	۲۱
۲) تحریمها با هدف تغییر رفتار.....	۲۱
ج) مخاطب.....	۲۲
د- روش تحریم.....	۲۴
ه) چگونگی شکل گیری.....	۲۴
ه) تحریمهای اقتصادی :.....	۲۷
۱) تحریمهای اقتصادی به چند شیوه اعمال میشوند ؟.....	۲۷
مشروعیت تحریمها:.....	۲۸
الف : نامشروع بودن تحریمهای یک جانبه از منظر حقوق بین الملل.....	۲۹
مبحث دوم : دلایل تحریمها از منظر بین المللی.....	۳۰
۱) تنبه کشور ناقض قوانین و مقررات بین المللی.....	۳۱
۲) تحریمهای یکجانبه :.....	۳۲
۳) تحریمهای چند جانبه و مشروعیت آنها.....	۳۳
مبحث چهارم : آمریکا و همپیمانان.....	۳۳
الف) چگونگی تحریمهای نفتی توسط آمریکا :.....	۳۵

- ۳۶..... (ب) بررسی برخی بند های لایحه تحریم آمریکا علیه ایران
- ۳۸..... (ج) تحریم‌ها علیه اشخاص و نهادهای دولتی ایران
- ۴۰..... (د) تقسیم بندی تحریم‌های آمریکا علیه ایران
- ۴۰..... ۱- تحریم‌های کنگره
- ۴۱..... ۲- تحریم‌ها قوه مجریه
- ۴۱..... ۳- تحریم‌هایی که با وضع قانون اعمال می‌گردد
- ۴۲..... ۴- تحریم‌های آمریکا علیه ایران در سطوح ایالتی
- ۴۳..... مبحث پنجم: اتحادیه اروپا
- ۴۴..... الف) مشروعیت تحریم‌های اتحادیه اروپا از منظر حقوق بین الملل
- ۴۵..... ب- نقض قطعنامه های شورای امنیت از طرف اتحادیه اروپا
- ۴۹..... (ج) اقدام اتحادیه اروپا و نقض اصول منشور ملل متحد
- ۴۹..... (۱) نقض ماده ۳۱ منشور ملل متحد
- ۵۰..... (۲) نقض مواضع ۲۵ منشور ملل متحد
- ۵۱..... (۳) نقض ماده ۵۳ منشور ملل متحد
- ۵۱..... (۴) اقدام اتحادیه اروپا و نقض ماده ۹ طرح مسئولیت دولت
- (د) بررسی مشروعیت اقدام اتحادیه اروپا بر اساس قواعد خاص (lex specialis) حقوق بین الملل
- ۵۳.....
- ۵۳..... ه) تحریم اتحادیه اروپا و نقض معاهده ناظر بر عملکرد اتحادیه اروپا (TFEU)
- ۵۶..... (و) بررسی نقش اتحادیه اروپا در اثر گذاری تحریم ملی اقتصادی علیه ایران
- ۵۹..... فصل دوم: تحریم‌های سازمان ملل متحد
- ۶۱..... مبحث اول: وجه اخلاقی تحریم‌های اقتصادی
- ۶۳..... الف) مشروعیت تحریم‌های سازمان ملل از منظر حقوق بین الملل
- ۶۴..... ب) ضابطه حقوق بشری بودن اعمال تحریم‌های اقتصادی
- ۶۴..... (ج) ارزیابی تحریم‌های اقتصادی در عمل
- ۶۷..... الف: کاهش در آمد های ملی
- ۶۹..... فصل سوم: اثرات تحریم ها
- ۷۱..... الف) تداوم تحریم‌های چندجانبه و اثر گذاری آنها
- ۷۳..... ب) توانایی ایران برای مقابله با تحریم‌های چندجانبه
- ۷۹..... مبحث سوم: شرکت‌های بین المللی

- الف) تاثیر تحریم ها بر شرکتهای بین المللی فعال در صنعت نفت و گاز ۷۹
- ب: تحریمها و شرکت های بین المللی انرژی ۸۰
- ج) تحریم و شرکت های بین المللی در ارس جنوبی ۸۸
- د- بررسی فازهای توسعه حوزه گازی پارس جنوبی ۹۲
- بخش انرژی نفت و گاز در تحریم ایران ۹۶
- الف: بخش نفت ۹۶
- ۱) آمریکا و ژاپن، پیشنهاد تحریم نفتی ایران ۹۷
- ۲) اثر زدن تحریم ها از سوی شرکت های نفتی بین المللی ۹۹
- ۳- اوم فعالیت شرکت های نفتی اروپایی در بازار انرژی ایران ۱۰۱
- ۴- جگونگی راهست هشت غول نفتی ایران ۱۰۲
- ۵- شل: برگزیده بدهکار نفتی ایران ۱۰۴
- ۶- درسهای فراوان توتار برای بازگشت به ایران ۱۰۵
- ۷- ائی ایتالیا شریک مطمئن نفتی ایران ۱۰۶
- ۸- فرش قرمز پیش روی ستان اوپل میدروی نروژ ۱۰۶
- ۹- تجربه تلخ برزیلیها برای بازگشت به ایران ۱۰۷
- ۱۰- شریک نامطمئن برای صنعت نفت ۱۰۸
- ۱۱- وقت کشی، تنها ارمغان چینیها برای توسعه نفت ایران ۱۰۹
- ب: بخش گاز طبیعی در ایران ۱۱۰
- ۱- چند سناریوی گازی ایران در اروپا ۱۱۱
- میحت چهارم: روند افزایش تحریمهای غربی و خروج شرکتهای خارجی از بخش انرژی ایران ۱۱۲
- الف: تحریمها و خطوط لوله نهایی نشده ۱۱۲
- ب: تحریم ها و پروژههای LNG 5-3 ۱۱۳
- میحت پنجم: تحریمهای نفتی و امنیت جهانی ۱۱۳
- الف: تحریم های نفتی ایران چه تاثیری بر امنیت انرژی جهان می گذار ؟ ۱۱۵
- الف: تلاش سیاسی ریاض برای فشار به تهران با اهرم نفت ۱۱۹
- ب: تحریمها و واردات بنزین ۱۲۱
- ج- امنیت عرضه بنزین به عنوان یکی از اقلام راهبردی و اساسی کشور ۱۲۲
- میحت ششم منابع نفتی ۱۲۲
- الف) صنایع بالادستی ۱۲۳

- ۱۲۷..... (ب) صنایع پایین دستی
- ۱۳۰..... ج: تقسیم بندی صنایع شیمیایی
- ۱۳۲..... مبحث هفتم: بخش حمل و نقل
- ۱۳۲..... الف: حمل و نقل دریایی
- ۱۳۷..... فصل چهارم: موانع حقوقی و اقتصادی رفع تحریم‌ها
- ۱۳۷..... الف: راهکارهای برون رفت و کاهش اثرات تحریم های بین المللی:
- ۱۳۸..... ۱- تدوین نقشه راه و چشم انداز های اقتصادی و جلوگیری از انحرافات از مسیر
- ۱۳۸..... ۲- شفافیت اقتصادی و جلوگیری از رانت خواری و مبارزه با فساد اقتصادی
- ۱۳۸..... ۳- واگذاری بخشی زیادی از امور به بخش خصوصی همچنین فعال سازی دستگاههای نظارتی و
- ۱۳۸..... ۴- استفاده از نیروهای متخصص
- ۱۴۱..... ب: راههای مناسبه با تحریمها
- ۱۴۳..... فصل پنجم: اقتصاد مقاومتی و حکونگی تحقق آن
- ۱۴۳..... بخش اول: اقتصاد مقاومتی
- ۱۴۳..... الف: اقتصاد مقاومتی
- ۱۴۴..... ب: محورهای اساسی اقتصاد مقاومتی
- ۱۴۵..... ۴- عضویت در سازمانهای منطقه‌ای و جهانی
- ۱۴۶..... ۵- وجود قوانین به روز و کارآمد و حذف قوانین موازی
- ۱۴۶..... ۶- رفع بروکراسی اداری و مبارزه با مفاسد اداری
- ۱۴۷..... ج: ابلاغ سیاستهای اقتصاد مقاومتی از طرف رهبر
- ۱۵۱..... بخش دوم: شرایط تحقق اقتصاد مقاومتی
- ۱۵۱..... الف: بخش دولتی
- ۱۵۲..... ۱- توجه به توان داخلی در تولید از میادین مشترک
- ۱۵۳..... ۲- استفاده از کالاهای ایرانی
- ۱۵۳..... ۳- ایجاد هم افزایی بین صنایع مختلف کشور در توسعه صنایع منجمله صنعت نفت
- ۱۵۳..... ۴- پدافند غیرعامل
- ۱۵۴..... ب- سیاست های کلی اقتصاد مقاومتی در بخش پتروشیمی
- ۱۵۶..... ۱- تبدیل نفت خام به فرآورده و فروش آن
- ۱۵۶..... ج- افزایش توان صادراتی و استفاده از مزایتهای صادراتی
- ۱۵۷..... د- بخش خصوصی

فصل ششم: پسا برجام و چالشهای پیش رو اقتصاد مقاومتی.....	۱۶۱
بخش اول.....	۱۶۱
الف: بخش خصوصی.....	۱۶۱
ب: بخش دولتی.....	۱۶۲
بخش دوم.....	۱۶۲
الف - اقتصاد مقاومتی و سازمان تجارت جهانی :.....	۱۶۲
ب: مزیت‌های اقتصاد ایران.....	۱۶۳
ب : در بخش صنعت و معدن :.....	۱۶۳
ج : بخش خدمات.....	۱۶۳
نتیجه گیری.....	۱۶۴
فهرست منابع.....	۱۶۵
کتاب :.....	۱۶۵
مجلات :.....	۱۶۵
مقالات :.....	۱۶۶
سایت :.....	۱۶۷
منابع خارجی :.....	۱۶۷

با پیروزی انقلاب اسلامی و به خطر افتادن منافع آمریکا همچنین اشغال سفارت خانه آمریکا از طرف دانشجویان پیرو خط امام تحریمهایی از طرف آمریکا به ایران تحمیل گردید. پس از بیانیه الجزایر و نوان حاصله بین ایران و آمریکا که منجر به آزادی گروگانهای آمریکایی گردید. و تحریمها اعمال شده بر علیه ایران برداشته شد. پس از آن در زمان جنگ تحمیلی و انفجار مرکز نظامی آمریکا در بورت و اختلافات به وجود آمده، آمریکا و متحدین اروپایی آنها به بهانه جلوگیری ایران از دستیابی به سلاح هسته‌ای و ارجاع پرونده اتمی ایران از آژانس به شورای امنیت سازمان ملل منجر به صدور قطعنامه‌های ضد ایرانی، تحریمهای بین المللی را از سوی کشورهای دیگر و در راس آنها آمریکا به صورت یکجانبه و چند جانبه منجر شد. چیزی بیشتر رگباری این تحریمها را تشدید می‌نمود، عوام فریبی مسئولین وقت حکومتی، عدم دیپلماسی فعال و عنوان نمودن موضوع به صورت شفاف با احاد مردم بود. گماردن مدیران ناکارآمد و بالایت نینا تشدید و اثرگذاری تحریمها بود. چنانچه در دولت نهم و دهم تحریمها به عنوان کاغذ پاره‌ای بیش از طرف مسئولین وقت عنوان شد. ولی بعدها بشدت اثرات خود را بر اقتصاد کشور و آراء جامعه گذاشت بطوری که تورم بالای ۳۶ درصد همراه با رکود اقتصادی را به همراه داشت. همچنین عدم حضور فعال در سازمانهای منطقه‌ای و جهانی و عدم دیپلماسی فعال از موارد تشدید اثرگذاری تحریمها بر کشور می‌باشد. لذا در این کتاب سعی در شکافتن زوایای کار و راههای مقابله با تحریمها و کاهش از اثرات آن شده است که به تفصیل در مورد آن بحث شده است.

اقتصاد مقاومتی که از سوی رهبر انقلاب مطرح شده، در راستای همین هدف بوده است و جهت تحقق چنین هدفی راه کارهای لازمه در یک فصل مورد بررسی و تحلیل قرار گرفته است؛ همچنین موانع موجود بر سر راه و آسیب شناسی لازمه تا حد مقدور انجام شده است.

مقدمه

بدنبال تحقق انقلاب اسلامی ایران در سال ۱۳۵۷ و همچنین موضع گیری خصمانه آمریکا و غرب علیه جمهوری اسلامی ایران، به بهانه اشغال سفارت آمریکا در تهران در زمان ریاست جمهوری آرتور و به گروگان گرفتن کارکنان سفارت آمریکا از طرف دانشجویان خط امام تحریمهایی از سوی آمریکا بر علیه ایران تصویب و اعمال گردید. پس از حل و فصل موضوع سفارت آمریکا و مدور به الجزایر منجر به رفع برخی از تحریمها شد. بدنبال انفجار مرکز یهودیان در آرژانتین تشدید افزایش تحریمها به بهانه مبارزه با تروریسم ادامه پیدا کرد. پس از آن بدنبال بهانه جویی غرب به صدور توری صلح آمیز هسته‌ای و عدم دستیابی ایران به سلاح هسته‌ای تحریمهای اعمال شده از سوی اتحادیه اروپا و آمریکا و هم پیمانان او و همچنین صدور قطع نامه‌های سازمان ملل تحریمهایی سازمان ملل بر علیه ایران شکل گرفت. جلوگیری از صادرات نفتی ایران بدلیل وابستگی اقتصاد ایران به نفت و ضربه زدن به آن از جمله اهداف دشمنان بوده است؛ از طرفی نیز تحریم کالاهای و تکنولوژی، بخش پایین دستی و بالا دستی همچنین جلوگیری از صدور آن به ایران و جلوگیری از واردات بنزین که بخشی از نیاز کشور به فراورده‌های فوق بوده است. و فشار بر احاد کشور جهت فشار سیاسی و بر اندازی نیز از دلایل و اهداف آمریکا و هم پیمانان وی بوده است.

از طرفی جهت اثرات سوء تحریمها و کاستن از فشارهای اقتصادی بر جامعه و مردم ایران دستور العمل اقتصاد مقاومتی از طرف رهبر معظم انقلاب صادر گردید. این کتاب به عنوان یک کتاب کاربردی سعی در نشان دادن علل تشدید تحریمها و همچنین چگونگی مقابله با تحریمهای و کم اثر کردن و آثار سوء آن نشان داده شده است. همچنین بحث اقتصاد مقاومتی جهت مقاوم سازی اقتصاد کشور در مقابل تنشها و تحریمهای احتمالی و مقابله با آنها نیز از دیگر اهداف این کتاب بوده است.